

U z n e s e n i e

Najvyšší súd Slovenskej republiky v právnej veci žalobcu **S.**, H., zastúpeného JUDr. E., advokátkou so sídlom v R., proti žalovanému **J.**, H., zastúpenému JUDr. P., advokátom so sídlom v B., **o náhradu škody a náhradu príjmu za obdobie dočasnej pracovnej neschopnosti**, vedenej na Okresnom súde Rimavská Sobota pod sp. zn. 6 C 72/2007, na dovolanie žalobcu proti rozsudku Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2008 sp. zn. 14 Co 198/2008, takto

r o z h o d o l :

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Banskej Bystrici z 28. októbra 2008 sp. zn. 14 Co 198/2008 **z r u š u j e** a vec vracia tomuto súdu na ďalšie konanie.

O d ô v o d n e n i e

Okresný súd Rimavská Sobota rozsudkom z 18. marca 2008 č.k. 6 C 72/2007-41 zamietol žalobu v časti, ktorou sa žalobca domáhal zaplattenia 15 204 Sk (ako náhrady za neodvedenie poistného do zdravotnej poisťovne). Žalovaného zaviazal zaplatiť žalobcovi do 3 dní náhradu škody 8 743 Sk so 6 % úrokom z omeškania ročne od 1. októbra 2005 do zaplattenia a tiež náhradu trov konania.

Na odvolanie žalovaného Krajský súd v Banskej Bystrici rozsudkom z 28. októbra 2008 sp. zn. 14 Co 198/2008 rozsudok súdu prvého stupňa v napadnutej časti výroku, ktorou bol žalovaný zaviazaný zaplatiť žalobcovi sumu 8 743 Sk s príslušenstvom, zmenil tak, že žalobu zamietol. Žalovanému nepriznal náhradu trov prvostupňového konania a žalobcu zaviazal nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania.

Rozsudok odvolacieho súdu napadol žalobca dovolaním. Uviedol, že „dovolanie podáva v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p.“ a napáda zmeňujúci výrok rozsudku odvolacieho súdu a tiež

výrok, ktorým mu bola uložená povinnosť nahradiť žalovanému trovy odvolacieho konania. Podľa názoru dovolateľa rozhodnutie odvolacieho súdu vo veci samej spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci, lebo „nevzal do úvahy právny názor prvostupňového súdu a tiež sa neriadil ustanoveniami Zákonníka práce“. Výrok o náhrade trov odvolacieho konania je zmätočný; odôvodnenie si protirečí v tom, kto bol úspešný účastník konania na súde prvého stupňa. Žalobca tiež namietol, že mu nebolo umožnené právo „záverečnej reči“. Žiadal napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmeniť a žalovaného zaviazat' na náhradu trov konania.

Žalovaný vo vyjadrení k dovolaniu podal svoj výklad niektorých otázok (hmotnoprávnej povahy), ktoré sa týkajú prejednávanej veci, a poukázal na ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. Žiadal dovolanie „zamietnuť“.

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 10a ods. 1 O.s.p.) po zistení, že dovolanie podal včas účastník konania (§ 240 ods. 1 O.s.p.) zastúpený advokátkou (§ 241 ods. 1 O.s.p.) skúmal najskôr, či tento opravný prostriedok smeruje proti rozhodnutiu, ktoré ním možno napadnúť.

Dovoláním možno napadnúť právoplatné rozhodnutia odvolacieho súdu, pokiaľ to zákon pripúšťa (§ 236 ods. 1 O.s.p.).

V prejednávanej veci je dovoláním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu. Podľa § 238 ods. 1 O.s.p. je dovolanie prípustné proti rozsudku odvolacieho súdu, ktorým bol zmenený rozsudok súdu prvého stupňa vo veci samej. V zmysle § 238 ods. 2 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež proti rozsudku, v ktorom sa odvolací súd odchyľil od právneho názoru dovolacieho súdu vysloveného v tejto veci. Podľa § 238 ods. 3 O.s.p. je dovolanie prípustné tiež vtedy, ak smeruje proti potvrdzujúcemu rozsudku odvolacieho súdu, vo výroku ktorého odvolací súd vyslovil, že dovolanie je prípustné, pretože ide o rozhodnutie po právnej stránke zásadného významu.

V zmysle § 238 ods. 5 O.s.p. dovolanie nie je prípustné vo veciach, v ktorých bolo napadnuté právoplatné rozhodnutie odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy a v obchodných veciach desaťnásobok minimálnej mzdy, pričom na príslušenstvo sa neprihliada. Ak je predmetom dovolacieho konania len

príslušenstvo pohľadávky, dovolanie nie je prípustné, ak výška príslušenstva v čase začatia dovolacieho konania neprevyšuje sumu podľa prvej vety. Na určenie minimálnej mzdy je rozhodujúci deň podania návrhu na prvostupňovom súde.

Ustanovenie § 238 ods. 5 O.s.p. je vo vzťahu k § 238 ods. 1 až 3 O.s.p. osobitným ustanovením; prípustnosť dovolania proti rozsudkom, ktoré vykazujú znaky uvedené v § 238 ods. 5 O.s.p., je v dôsledku toho vylúčená napríklad aj v prípade zmeňujúceho rozsudku (o ktorý išlo v danom prípade).

Predmetom preskúmania v odvolacom konaní bol len odvolaním napadnutý výrok o povinnosti žalovaného zaplatiť žalobcovi 8 743 Sk s príslušenstvom (výrok o zamietnutí žaloby v časti 15 204 Sk nebol odvolaním napadnutý). Odvolací súd teda vo veci samej rozhodol o peňažnom plnení 8 743 Sk.

Výška minimálnej mzdy v deň podania žaloby (19. júna 2007) predstavovala 7 600 Sk (viď § 1 písm. b/ nariadenia vlády č. 540/2006 Z.z., ktorým sa stanovuje výška minimálnej mzdy); v danom prípade nešlo o obchodnú vec, preto bol v zmysle § 238 ods. 5 O.s.p. relevantný jej trojnásobok. Trojnásobok minimálnej mzdy v čase podania žaloby predstavoval 22 800 Sk. Dovolanie teda bezpochyby smeruje proti rozsudku odvolacieho súdu o peňažnom plnení neprevyšujúcom trojnásobok minimálnej mzdy (8 743 Sk < 22 800 Sk). Prípustnosť dovolania žalobcu je preto vylúčená ustanovením § 238 ods. 5 O.s.p.

Dovolanie žalobcu by vzhľadom na vyššie uvedené bolo procesne prípustné, len ak by v konaní došlo k niektorej z procesných väd uvedených v § 237 O.s.p. O vadu tejto povahy ide, ak a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov, b/ ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania, c/ účastník konania nemal procesnú spôsobilosť a nebol riadne zastúpený, d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie, e/ nepodal sa návrh na začatie konania, hoci podľa zákona bol potrebný, f/ účastníkovi konania sa postupom súdu odňala možnosť konať pred súdom a g/ rozhodoval vylúčený sudca alebo bol súd nesprávne obsadený, ibaže namiesto samosudcu rozhodoval senát. Ustanovenie § 237 O.s.p. nemá žiadne obmedzenia vo výpočte rozhodnutí odvolacieho súdu, ktoré sú spôsobilým predmetom dovolania. Ak je konanie postihnuté niektorou z väd vymenovaných v tomto ustanovení, možno dovolaním napadnúť aj rozhodnutie, proti ktorému inak dovolanie nie je prípustné.

Prípustnosť dovolania v zmysle tohto ustanovenia nezakladá však samo tvrdenie dovolateľa o existencii procesnej vady tejto povahy, ale zistenie, že v konaní skutočne k predmetnej vade došlo.

Procesné vady konania v zmysle § 237 písm. a/, c/, d/, e/ a g/ O.s.p. žalobca nenamietal a v dovolacom konaní ich existencia nevyšla najavo. Prípustnosť jeho dovolania preto z týchto ustanovení nemožno vyvodiť.

So zreteľom na tú časť dovolania, v ktorej žalobca (bez bližšieho vysvetlenia) uviedol, že tento mimoriadny opravný prostriedok podáva „v zmysle § 237 písm. b/ O.s.p.“, sa dovolací súd osobitne zameril na posúdenie, či konanie nie je zaťažené procesnou vadou uvedenou v tomto ustanovení. Ide o ňu vtedy, ak ten, kto v konaní vystupoval ako účastník, nemal spôsobilosť byť účastníkom konania. Spôsobilosť byť účastníkom konania má ten, kto má spôsobilosť mať práva a povinnosti; inak len ten, komu ju zákon priznáva (§ 19 O.s.p.). Predpokladom spôsobilosti byť účastníkom občianskeho súdneho konania – spôsobilosti mať procesné práva a povinnosti je hmotnoprávna subjektivita vo význame spôsobilosti mať práva a povinnosti podľa hmotného práva. Spôsobilosť fyzickej osoby mať práva a povinnosti vzniká narodením a zaniká smrťou, prípadne vyhlásením fyzickej osoby za mŕtvu (viď § 7 ods. 1 a 2 Občianskeho zákonníka). Zo spisu nevyplýva, že by v danej veci bol účastníkom konania ten, kto nemal spôsobilosť byť účastníkom konania (§ 237 písm. b/ O.s.p.).

Vzhľadom na obsah dovolania dovolací súd osobitne skúmal, či žalobcovi v konaní nebola odňatá možnosť pred súdom konať (§ 237 písm. f/ O.s.p.). Odňatím možnosti konať pred súdom sa rozumie postup súdu znemožňujúci účastníkovi konania realizáciu jeho procesných práv (napr. právo zúčastniť sa na pojednávaní, vyjadrovať sa k veci, navrhovať dôkazy, podať opravný prostriedok a pod.).

Žalobca tvrdí, že mu „nebolo umožnené právo záverečnej reči“. V zmysle § 118 ods. 4 veta prvá O.s.p. ak sa pojednávanie neodročuje, pred jeho skončením súd vyzve účastníkov, aby zhrnuli svoje návrhy a vyjadrili sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Z uvedeného ustanovenia vyplýva jednak procesná povinnosť súdu vyzvať účastníkov na zhrnutie ich návrhov a vyjadriť sa k dokazovaniu i právnej stránke veci, jednak tomu zodpovedajúce procesné oprávnenie účastníka na „záverečnú reč“. V nej môžu účastníci (ich zástupcovia) zhrnúť svoje návrhy, vyjadriť svoj návrh na vykonané dokazovanie z hľadiska jeho úplnosti,

zákonnosti a hodnotenia jednotlivých dôkazov. Vyjadriť sa môžu tak k skutkovej, ako aj právnej stránke veci. Takéto zhrnutie a vyjadrenie nemusí predniesť osobne účastník konania, môže ho za neho predniesť jeho zástupca. Podstatný obsah tohto zhrnutia a vyjadrenia treba uviesť do zápisnice o pojednávaní. Spravidla je na toto zhrnutie a vyjadrenie vyzvaný žalobca pred žalovaným, je však na úvahe predsedu senátu, kedy účastníkov vyzve, aby ho predniesli, a v akom poradí im udelí slovo. Záverečným zhrnutím a vyjadrením nie je len ten procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorý je takto označený aj formálne. Je ním i bez tohto formálneho označenia aj iný, na záver pojednávania urobený procesný úkon účastníka (jeho zástupcu), ktorým zhrňuje svoje návrhy, vyjadruje sa k dokazovaniu a k právnej stránke veci.

Zo spisu vyplýva, že na odvolacom pojednávaní 28. októbra 2008 (č.l. 63 spisu) súd oboznámil obsah spisu, umožnil žalovanému (jeho právnomu zástupcovi) predniesť a bližšie odôvodniť odvolanie. Žalobca potom skutkovo opísal, ako s ním žalovaný skončil pracovný pomer a odpovedal na otázky súdu (o dôvode a dĺžke trvania práceneschopnosti, právnej povahe jeho podania z 12. septembra 2002, či požadoval náhradu mzdy za niektoré mesiace, či mal vedomosť o dôkaze založenom v inom súdnom spise a o jeho konaní po tom, ako mu žalovaný dal výpoveď). Právna zástupkyňa žalobcu na tomto pojednávaní predložila súdu výzvu žalovaného, aby sa žalobca dostavil na pracovisko 4. júla 2002; tiež vysvetlila, prečo žalobca nežiadal náhradu mzdy za určité mesiace.

Uvedená súdna zápisnica nesvedčí o tom, že by odvolací súd rešpektoval § 118 ods. 4 veta prvá O.s.p. a že by pred skončením odvolacieho pojednávania vyzval žalobcu, aby zhrnul svoje návrhy a vyjadril sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Zo zápisnice nemožno pri tom vyvodiť, že by žalobca (i bez výzvy odvolacieho súdu) zhrnul svoje návrhy a vyjadril sa k dokazovaniu i k právnej stránke veci. Opodstatnená je preto námietka žalobcu, že mu odvolací súd odňal právo na „záverečnú reč“.

Na základe toho dospel dovolací súd k záveru, že odvolací súd odňal žalobcovi možnosť pred súdom konať v zmysle § 237 písm. f/ O.s.p. (porovnaj rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky sp. zn. 2 Cdo 6/1998 publikované v časopise Zo súdnej praxe pod č. 49/1998). Procesná vada tejto povahy je dôvodom zakladajúcim prípustnosť dovolania proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu; zároveň je dôvodom pre zrušenie rozhodnutia odvolacieho súdu.

Dovolací súd so zreteľom na uvedené napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil (§ 243b O.s.p.) a vec vrátil odvolaciemu súdu na ďalšie konanie. Vzhľadom na dôvod zrušenia tohto rozhodnutia sa nezaoberal námietkou žalobcu, že rozhodnutie odvolacieho súdu spočíva na nesprávnom právnom posúdení veci (§ 241 ods. 2 písm. c/ O.s.p.).

V novom rozhodnutí rozhodne súd znova aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 243d ods. 1 veta tretia O.s.p.).

P o u ě n i e : Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.

V Bratislave 16. júla 2009

JUDr. Emil F r a n c i s c y, v.r.
predseda senátu

Za správnosť vyhotovenia: Klaudia Vrauková